2017 m. rugsėjo 13 d., trečiadienis

P8_TA(2017)0342

Japonijos kilmės arba iš jos išsiųstų pašarų ir maisto produktų importas po avarijos Fukušimos branduolinėje elektrinėje

2017 m. rugsėjo 13 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Komisijos įgyvendinimo reglamento, kuriuo iš dalies keičiamos Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2016/6 nuostatos dėl specialių Japonijos kilmės arba iš jos išsiųstų pašarų ir maisto produktų importo reikalavimų po avarijos Fukušimos branduolinėje elektrinėje (D051561/01 – 2017/2837(RSP))

(2018/C 337/09)

Europos Parlamentas,

— atsižvelgdamas į Komisijos įgyvendinimo reglamentą, kuriuo iš dalies keičiamos Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2016/6 nuostatos dėl specialių Japonijos kilmės arba iš jos išsiųstų pašarų ir maisto produktų importo reikalavimų po avarijos Fukušimos branduolinėje elektrinėje (D051561/01,

— atsižvelgdamas į 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 178/2002, nustatantį maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiantį Europos maisto saugos tarnybą ir nustatantį su maisto saugos klausimais susijusias procedūras ([1]), ypač į jo 53 straipsnio 1 dalies b punkto ii papunktį,

— atsižvelgdamas į 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai, 11 ir 13 straipsnius ([2]),

— atsižvelgdamas į Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto pasiūlymą dėl rezoliucijos,

— atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 106 straipsnio 2 ir 3 dalis,

Bendrosios pastabos

A. kadangi šiuo metu pagal Įgyvendinimo reglamentą (ES) 2016/6 reikalaujama, kad prie tam tikrų Japonijos kilmės arba iš jos išsiųstų maisto produktų, įskaitant grybus, žuvį ir žuvininkystės produktus, ryžius, sojos pupeles, siuntų būtų pridedama galiojanti Japonijos valdžios institucijų deklaracija, kuria patvirtinama, kad produktai atitinka Japonijoje galiojančias didžiausio leistino priemaišų kiekio ribines vertes (5 straipsnio 1 ir 2dalys); kadangi dabar Komisijos įgyvendinimo reglamento projekte (toliau – pasiūlymo projektas) reikalaujama, kad tokia deklaracija būtų pridedama tik prie tam tikrų maisto produktų ir pašarų iš dvylikos II priede išvardytų prefektūrų; kadangi pasiūlymo projekte iš II priedo taip pat išbraukiama daugybė maisto ir pašarų kategorijų;

B. kadangi pasiūlymo projekto 10 straipsnyje dabar reikalaujama atlikti tik II priede išvardytų maisto produktų ir pašarų oficialią kontrolę, t. y. tikrinti visų siuntų dokumentus ir atsitiktinės atrankos tvarka atlikti tapatumo ir fizinius patikrinimus, įskaitant laboratorinius tyrimus dėl cezio-134 ir cezio-137; kadangi pasiūlymo projekte numatyta ir toliau retai atlikti importo patikras (12 konstatuojamoji dalis);

C. kadangi pakeitus Įgyvendinimo reglamentą (ES) 2016/6, kaip siūlo Komisija, nebeliks reikalavimo, kad valstybės narės kas tris mėnesius praneštų Komisijai apie visus tyrimų rezultatus per Skubių pranešimų apie nesaugų maistą ir pašarus sistemą (RASFF);

([1]) OL L 31, 2002 2 1, p. 1.
([2]) OL L 55, 2011 2 28, p. 13.

D. kadangi pasiūlymo projekte nepakeistas esamas Įgyvendinimo reglamento (ES) 2016/6 I priedas, kuriame nustatytos įvairių kategorijų maisto produktuose ir pašaruose leistinos didžiausios ribos, numatytos pagal Japonijos teisę ([1]); kadangi pagal Įgyvendinimo reglamentą Nr. 2016/6 ar jo pakeitimo pasiūlymo projektą nereikalaujama tikrinti, ar laikomasi didžiausių leistinų viršutinių ribų, taikomų I priede nurodytoms maisto produktų ir pašarų kategorijoms, ar tai būtų Japonijos valdžios institucijų pateikti dokumentai, arba patikrinimai ir mėginių ėmimai kertant ES sienas; kadangi dėl to nėra jokių garantijų, kad tie maisto produktai ir pašarai atitiks didžiausias leistinas radioaktyviosios taršos ribas;

E. kadangi pagal pasiūlymo projektas paremtas Japonijos valdžios institucijų pateiktais aptikimo duomenimis 2014, 2016 ir 2015 m. (daugiau kaip 132 000 duomenų vienetų apie radioaktyviąsias medžiagas pašaruose ir maisto produktuose, išskyrus jautieną, ir daugiau kaip 527 000 duomenų vienetų apie jautienos radioaktyvumą); kadangi, nors pasiūlymo projekto pakeitimai pagrįsti išsamia minėtų duomenų analize, tekste nepateikta nei ši analizė, nei nuoroda į neapdorotus duomenis;

F. kadangi dėl to labai sunku patikrinti, ar siūlomos priemonės yra pakankamos Sąjungos piliečių sveikatai apsaugoti;

G. tačiau kadangi net ir be analizės, kuria Komisija pagrindė savo pasiūlymą, yra pakankamai priežasčių manyti, kad dėl šio pasiūlymo gali padidėti radioaktyviosiomis medžiagomis užterštų maisto produktų, o tai turės atitinkamą poveikį žmonių sveikatai;

H. kadangi „Tokyo Electric Power Company (TEPCO) valdybos pirmininkas oficialiai paprašė Japonijos vyriausybės leidimo išleisti į Ramųjį vandenyną beveik milijoną tonų labai radioaktyviojo vandens, kuris buvo naudojamas apgadintų branduolinės elektrinės reaktorių aušinimui; kadangi, suteikus leidimą, tai galėtų turėti labai rimtą neigiamą poveikį iš Japonijos kilusių žuvininkystės maisto produktų saugos lygiui;

Konkrečios pastabos dėl II priedo

I. kadangi Japonijos prefektūros, kurioms šiuo metu taikomos II priedo nuostatos (Fukušimos, Miagio, Akitos, Jamagatos, Nagano, Gunmos, Ibarakio, Točigio, Čibos, Ivatės, Jamanašio, Šidzuokos ir Nijigatos), yra veikiamos radioaktyviųjų iškritų po branduolinės nelaimės, kuri įvyko 2011 m. Fukušimos elektrinėje;

J. kadangi be jokio pagrindimo pasiūlymo projekte iš II priedo išbraukiami ryžiai ir iš jų pagaminti produktai iš Fukušimos prefektūros; kadangi tai reiškia, kad nebebus jokio reikalavimo imti šių produktų mėginius ir juos tirti įvežant į Sąjungą, o Japonijos valdžios institucijas neprivalės patvirtinti, kad jie atitinka didžiausius leistinus radioaktyviosios taršos lygius; kadangi vienas iš produktų, pagamintų iš ryžių, kuris buvo išbrauktas iš II priedo – ryžiai, naudojami kūdikiams ir mažiems vaikams skirtų maisto produktų gamyboje ([2]); kadangi šioms grupėms, atsižvelgiant į jų ypatingą pažeidžiamumą, susijusį su radiacijos poveikiu, nepriimtinas joks užterštumo lygis; kadangi pagal Japonijos ir ES laisvosios prekybos susitarimą ryžių eksportas iš Japonijos galėtų padidėti; kadangi neseniai panaikinus nurodymus evakuotis, tikėtina, kad ryžiai vėl bus auginami užterštuose ryžių laukuose;

K. kadangi pasiūlymo projekto 7 konstatuojamojoje dalyje nurodoma, kad iš II priedo išbraukiami tik ryžiai ir iš jų pagaminti produktai, kurių kilmės vieta – Fukušimos prefektūra, tačiau II priedas taip pat iš dalies keičiamas, kad dabar būtų galima be kontrolės, mėginių ėmimo ar tyrimų importuoti į Sąjungą septynių rūšių žuvys (įskaitant Atlanto vandenyno ir Ramiojo vandenyno paprastuosius tunus ir skumbres), taip pat vėžiagyvius ir moliuskus, sužvejotų arba auginamus vandenyse aplink Fukušimą;

([1]) „Maisto produktai kūdikiams ir mažiems vaikams“, „Pienas ir pieno pagrindu pagaminti gėrimai“, „Mineralinis vanduo bei panašūs gėrimai ir iš nefermentuotų lapų užpilo pagaminta arbata“ ir „Kiti maisto produktai“, taip pat pašarai, skirti galvijams, arkliams, kiaulėms, naminiams paukščiams ir žuvims.

([2]) Patenka į KN kodą 1901.

L. kadangi pagal pasiūlymą septynių rūšių žuvys (įskaitant Atlanto vandenyno ir Ramiojo vandenyno paprastuosius tunų ir skumbres), vėžiagyviai (pvz., omarai ir krevetės) ir moliuskai (pvz., valgomieji moliuskai ir midijos)) taip pat bus išbraukti iš II priedo, taikomo šešioms kitoms prefektūroms: Miagio, Ivatės, Gunmos, Ibarakio, Čibos ir Točigio; kadangi nepateikiama pagrindimo arba paaiškinimo, kodėl šitaip sumažinama kontrolė, taip pat nėra jokio paaiškinimo, kodėl, pavyzdžiui, tos rūšys dabar laikomos pakankamai saugiomis, kad galėtų būti importuojamos į Sąjungą be kontrolės, o kitos – ne;

M. kadangi pagal pasiūlymą į II priedą nebebus įtraukiami jokie iš Akito prefektūros kilę produktai (šiuo metu jis apima penkias produktų kategorijas iš Akito – grybus, *Aralia*, bambuko ūglius, *osmunda japonica* ir valgomąjį laukinį augalą gležnalapius eleuterokokus ir visus iš jų pagamintus produktus); kadangi nepateikiamas joks tokio kontrolės sumažinimo pagrindimas ar paaiškinimas;

N. kadangi II priedo nebeapims *Aralia*, bambuko ir japoniškų karališkųjų paparčių (osmundos) iš Jamagatos prefektūros; kadangi nepateikiamas joks tokio kontrolės sumažinimo pagrindimas ar paaiškinimas;

O. kadangi II priedas nebeapims japoninės osmundos paparčio, didžialapių šakių ir paupinių jonpaparčių iš šių penkių prefektūrų: Ivatės, Gunmos, Ibarakio, Čibos ir Točigio; kadangi nepateikiamas joks tokio kontrolės sumažinimo pagrindimas ar paaiškinimas;

P. kadangi II priedas papildomas tik „žuvimi ir žuvininkystės produktais“ iš Nagano prefektūros; kadangi nepateikiama jokio pagrindo, kodėl šiuo atveju kontrolė sugriežtinama; kadangi šiai prefektūrai sisteminga kontrolė buvo panaikinta 2011 m. gruodžio mėn.; kadangi 2014 m. kovo mėn. tam tikri laukiniai valgomieji augalai vėl buvo įtraukti į II priedą;

Konkrečios pastabos dėl I priedo

Q. kadangi pasiūlymo projekte nepakeistas esamas Įgyvendinimo reglamento (ES) 2016/6 I priedas, kuriame nustatytos didžiausios leistinos ribos, numatytos pagal Japonijos teisę; kadangi pagal Įgyvendinimo reglamentą Nr. 2016/6 ar jo pakeitimo pasiūlymo projektą nereikalaujama tikrinti, ar laikomasi didžiausių leistinų viršutinių ribų, taikomų I priede nurodytoms maisto produktų ir pašarų kategorijoms, ar tai būtų Japonijos valdžios institucijų pateikti dokumentai, arba patikrinimai ir mėginių ėmimai kertant ES sienas; kadangi dėl to nėra jokių garantijų, kad tie maisto produktai ir pašarai atitiks didžiausias leistinas radioaktyviosios taršos ribas;

R. kadangi nuo 2012 m. balandžio 1 d. didžiausios leistinos ribos, galiojančios Japonijoje, taigi ir tos, kurios išvardytos I priede, nebuvo sumažintos; kadangi šios ribinės vertės turėtų būti sumažintos, ypač maisto produktams, skirtiems pažeidžiamoms grupėms, pvz., pienui ir maisto produktams, skirtiems naujagimiams ir kūdikiams;

S. kadangi praėjus šešeriems metams nuo nelaimės kyla rimtų abejonių, ar Sąjungoje turėtų būti leidžiama į maisto grandinę (net teoriškai – atsižvelgiant į tai, kad nėra jokio teisinio įpareigojimo atlikti kontrolę prie Sąjungos sienų) patekti produktams, kurie atitinka šiuos didžiausius cezio-137 ir cezio-134 lygius: 50 Bq/kg maistui, skirtam naujagimiams ir kūdikiams (pavyzdžiui, kūdikių pradinio maitinimo mišiniams, kūdikių tolesnio maitinimo mišiniams ir kūdikių maistui), taip pat pieno ir pieno pagrindu pagamintiems gėrimams, 10 Bq/kg mineraliniam vandeniui, panašiems gėrimams ir iš nefermentuotų lapų užpilo pagamintai arbatai bei 100 Bq/kg visiems kitiems maisto produktams;

1. mano, kad Komisijos įgyvendinimo reglamento projektas viršija Reglamente (EB) Nr. 178/2002 numatytus įgyvendinimo įgaliojimus;

2. mano, kad Komisijos įgyvendinimo sprendimas neatitinka Sąjungos teisės, nes jis nesuderinamas su Reglamento (EB) Nr. 178/2002 tikslu ir jame nustatytais bendraisiais principais, kuriais siekiama nustatyti pagrindą, leidžiantį užtikrinti aukštą žmonių gyvybės ir sveikatos, gyvūnų sveikatos ir gerovės, aplinkos ir vartotojų interesų apsaugos lygį;

3. prašo Komisijos atsiimti savo įgyvendinimo reglamento projektą ir pateikti komitetui naują projektą ne vėliau kaip iki 2017 m. pabaigos;

2017 m. rugsėjo 13 d., trečiadienis

4. ragina Komisiją rengiant naują pasiūlymą be kita ko:

— užtikrinti, kad visi iš Japonijos į Sąjungą importuojami maisto produktai ir pašarai, įskaitant I priede išvardytas kategorijas, būtų kontroliuojami ir tikrinami;

— sumažinti didžiausius leistinus kiekius, nustatytus I priede; ir

— atsižvelgti į neseniai panaikintus evakavimo iš paveiktų prefektūrų nurodymus ir užtikrinti, kad nėra atitinkamo neigiamo poveikio į Sąjungą importuojamų maisto produktų ir pašarų radioaktyviosios taršos lygiams;

5. ragina Komisiją, kol neparengtas naujas pasiūlymas, imtis neatidėliotinų priemonių, kaip reikalaujama pagal Reglamento (EB) Nr. 178/2002 53 straipsnį, kad būtų užtikrintas aukščiausias įmanomas žmonių sveikatos apsaugos lygis;

6. ragina Komisiją nedelsiant viešai paskelbti, taip pat per Sąjungos Skubių pranešimų apie nesaugų maistą ir pašarus sistemą, analizę, kuria grindžiamas jos pasiūlymo projektas, taip pat išsamesnę informaciją apie Japonijos valdžios institucijų taikomą kontrolės sistemą, pagrindžiant jos tinkamumą ir veiksmingumą;

7. ragina Komisiją pateikti atnaujintą informaciją apie radiologinę padėtį Japonijoje nuo 2011 m., taip pat išsamias kasmetines 2011–2017 m. radioaktyviosios medžiagos, išleidžiamos į atmosferą ir Ramųjį vandenyną iš Fukušimos branduolinės jėgainės, apžvalgas, kad būtų galima atlikti išsamią analizę maisto saugos aspektu;

8. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai ir valstybių narių vyriausybėms bei parlamentams.